

Jordi Diaz Alamà & Grzegorz Gwiazda

A la part final de la *Vita nuova*, Dante explica que, quan va fer un any de la mort de Beatriz, es va retirar a un lloc discret per recordar la seva estimada i va dibuixar un àngel sobre uns llistons. En veure que uns coneguts l'estaven observant, va interrompre la seva feina, que alguns comentaristes entenen com un simple exercici mental, com una abstracció emocionada en l'evocació de la seva *donna angelicata*. Però quan aquella gent va marxar, va tornar a la tasca de "dibuixar figures d'àngels". Es tracta de l'únic testimoni directe que conservem de l'interès de Dante per la pràctica del dibuix; un dels seus primers biògrafs, Leonardo Bruni, precisa que tenia una mà excel·lent i informa d'una epístola avui perduda en què l'autor de la *Comèdia* va dir que havia fet un apunt de la batalla de Campaldino, en què havia participat com a combatent. La resta són fantasies impossibles de comprovar, com la conversa que, segons Benvenuto da Imola, van mantenir Dante i Giotto mentre aquest pintava a Pàdua la capella dels Scrovegni, o la inscripció del poeta en cert gremi professional, exigida per a l'activitat política: Dante hauria triat el dels "Metges, especiers i mercaders", on tenien cabuda infinites activitats, perquè era el que acollia els pintors.

La fèrtil relació entre la paraula i la imatge és el nucli de l'expressió poètica, i poques vegades en la història ha tingut tant de sentit, ni tanta força, com en la poesia de Dante. El relat dantesc és un exercici de realisme extrem, assentat en la declarada autenticitat de les experiències narrades ("Jo vaig ser allà", ens assegura al principi del *Paradís*) i en la precisa i a vegades crua vistositat de les descripcions: les xacres dels condemnats, l'extensió dels espais, la varietat dels paisatges, la forma dels arbres, l'estretor de les esclertes, la creixent intensitat de la llum i un llarg etcètera de detalls meravellosos. Dante sabia que l'hiperrealisme expressiu pot ser un bon motor de la imaginació humana, i ens ajuda a fantasiejar precisament perquè evita l'abstracció: la minuciositat del que és creat condueix a la suggestió del que és somiat. Intuïm, però no ho podem assegurar, que Dante va pensar en la futura difusió del seu text acompanyat d'il·lustracions, com en aquell temps es feia amb altres grans obres, sagrades o profanes.

El fet és que la tradició iconogràfica de la *Comèdia* va començar molt aviat, pocs anys després de la mort del seu autor, i la van inaugurar els millors miniaturistes de la Toscana, l'Emília-Romanya i el Vèneto. Han passat set-cents anys i la *Comèdia* no és només fonamental per a la història de la literatura; ho és també per a la història de l'art: Botticelli, Zuccari, Flaxman, Blake, Doré, Rodin, Vaquero Turcios, Dalí, Barceló... Set segles de comentaris visuals que ara culminen en aquest poderós *Infern* de Jordi Diaz Alamà.

A un projecte anterior, en Jordi li va posar l'encertat i revelador nom de *Clásicos desollados*. La inquietant fórmula no amagava cap desig iconoclasta, sinó alguna cosa com la integració orgànica d'una tradició imponent, assumida en el millor de la seva tècnica i revelada als ulls contemporanis amb la intervenció d'un creador conscient de la necessitat de renovar-se a partir dels millors èxits i models del passat. La trobada de Diaz Alamà amb Dante era inevitable, per sort nostra, i els quadres originals respecten, o més ben dit completen, el detall dels versos dantescos sense renunciar a dos elements que a parer meu són fonamentals, però que acostumen a trobar-se a faltar en el breu espai de les miniatures, dels gravats i d'altres pintures: la llibertat onírica o fantàstica que propicia el relat i la impressionant extensió dels paisatges.

La curiositat dantesca pels pecadors que li exposen el seu turment no ens ha de fer oblidar que el narrador ens recorda sovint i amb èmfasi que som davant d'una platja immensa, un remolí arrabassador, una incomparable extensió de sepulcres, un bosc impenetrable, un arenal que es perd en l'horitzó o un enorme llac gelat. Representar la immensitat sense descuidar els detalls és una prerrogativa, o un privilegi, dels grans artistes, siguin poetes com Dante o pintors com Jordi Diaz Alamà. En la inabastable desolació dels espais, destaca l'actitud rebel o resignada, grotesca o patètica —i per això sempre commovedora— dels individus que ens van precedir en el pecat.

Jordi Diaz Alamà, nascut a Granollers el 1986, és llicenciat en Belles Arts per la Universitat de Barcelona. Es forma a les grans escoles d'art clàssic internacionals, on assimila les tècniques utilitzades per les grans figures de la pintura del segle XIX. Consolida la seva formació durant les estades amb mestres contemporanis del realisme com el pintor noruec Odd Nerdrum, Guillermo Muñoz Vera o Antonio López.

La seva mirada artística també es desenvolupa gràcies al seu rol docent a la Barcelona Academy of Art, que funda el 2013. A l'Acadèmia comparteix els coneixements dels mètodes clàssics, juntament amb la idea que puguin ser valorats com una eina que ajudi a la interpretació i la representació artística del món d'avui.

La seva obra personal comporta un impressionant desplegament de recursos pictòrics amb una tècnica depurada i lliure de manierismes que respon al cànon de la figuració clàssica contemporània, investigant nous conceptes i plasticitats. El 2017 fa la seva obra més monumental fins ara amb *La Cruz del Jubileo*, un encàrrec per a l'Església dels Dolors de Vic. A la sèrie *#ClásicosDesollados*, uneix la seva tècnica realista amb esclats d'abstracció; tallant, esquinçant i literalment escorçant les obres més icòniques dels grans mestres de la pintura de Velázquez a Rembrandt per posar en relleu la seva inherent modernitat.

En el seu últim projecte expositiu anomenat *Si Volve a Retro* s'enfronta a un monument de la història universal, ancorat a la memòria col·lectiva: la Divina Comèdia de Dante Alighieri. En col·laboració amb l'escultor Grzegorz Gwiazda, la sèrie interpreta i il·lustra els 33 cants que componen l'Infern, materialitzant l'imaginari més impactant de Dante i reafirmant així el seu compromís amb la figuració contemporània.

Les obres d'Alamà es troben a les col·leccions permanents del MEAM i del Museu Can Framis a Barcelona i a col·leccions privades a Europa, Estats Units i Austràlia.

Grzegorz Gwiazda va néixer el 1984 a Lidzbark Warmiski (Polònia). Cursa estudis a les escoles de Belles Arts de Poznan amb Wiesław Koronowski i a Varsòvia. Es gradua a l'Accademia di Belle Arti di Brera a Milà, Itàlia. Donada la seva formació clàssica és un expert en l'estil acadèmic centreeuropeu del segle XIX i en les tècniques escultòriques tradicionals. Utilitza el seu profund coneixement i experiència per crear escultures que són úniques per la seva sorprenent modernitat tot i que manté característiques formals del segle passat.

Manté una dualitat entre l'estil clàssic i el modern que es reflecteix en les temàtiques de les seves obres que oscil·len entre figures mitològiques com el Minotaure i personatges al límit del surrealisme, en equilibri sobre una roda de bicicleta. Gwiazda presta també molta atenció a la coloració i a la patina de les seves escultures, i permet que els efectes de les gotes i els traços siguin visibles, com un homenatge a l'ofici de l'artista.

Les seves obres s'han exhibit en diverses exposicions individuals a Polònia, inclòs Lidzbark Warminski (Warmia Bishop's Castle, 2008), Poznan i Mosina (2013), Bydgoszcz (Galeria Wspólna, 2013) i Varsòvia (Galeria Promocyjna, 2011; Galeria Fibak, 2013; Galeria 101 projekt, 2014). Les seves escultures també s'han inclòs en exposicions col·lectives a Polònia i internacionalment a Àustria, Alemanya, Itàlia i al Museu Europeu d'Art Modern de Barcelona.